

Põllumajandusministri määruse nr.71 „Eri tüüpi sõnniku toitainete sisalduse arvestuslikud väärtused, sõnnikuhoidlate mahu arvutamise metoodika ja põllumajandusloomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid „ rakendamine praktikas

Materjalid

1) Veeseadus - <https://www.riigiteataja.ee/akt/122122013064>

§ 26². Sõnniku ja virtsa hoidmise nõuded

- (1) Kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle 10 loomühiku loomi, peab olema lähtuvalt sõnnikuliigist sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla.
- (2) Põllumajandusloomade pidamisel peab sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla mahutama vähemalt nende kaheksa kuu sõnniku ja virtsa.
- (3) Kui sügavallapanuga laut ei mahuta kaheksa kuu sõnnikukogust, peab laudal olema ülejääva koguse mahutav sõnnikuhoidla. Sõnnikuga kokkupuutuvad konstruktsioonid peavad vastama sõnnikuhoidlatele esitatavatele nõuetele.
- (3¹) Kui loomapidaja suunab sõnniku lepingu alusel hoidmisele või töötlemisele teise isiku hoidlasse või töötlemiskohta, peab loomapidamishoone kasutamisel olema tagatud lekkekindla hoidla olemasolu, mis mahutab vähemalt ühe kuu sõnnikukoguse.
- (5) Haritavaal maal on aunas lubatud hoida vaid tahesõnnikut ning mahus, mis ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust. Sõnnikuaun on käesoleva seaduse § 26¹ lõike 1 alusel kehtestatud nõuete kohaselt põllul hoitav sõnnikukogum.

Määrus nr. 71. lisad (1)

Lisa 1 „Summaarne väljaheidete kogus ja selle toiteelementide sisaldus looma kohta“ -

https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa1.pdf

Lisa 2 „Keskmise väljaheidete kogus ja selle toiteelementide sisaldus loomakoha kohta“ -

https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa2.pdf

Lisa 3 „Summaarne sõnniku kogus laudas ja selle toiteelementide sisaldus pärast säilitamist sõnnikutüüpide lõikes loomade aastaringse laudaspidamise korral“ -

https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa3.pdf

Lisa 4 „Summaarne sõnniku kogus laudas ja selle toiteelementide sisaldus pärast säilitamist sõnnikutüüpide lõikes loomade perioodilise karjatamise korral“ -

https://www.riigiteataja.ee/aktiisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa4.pdf

Määrus nr. 71. lisad (2)

Lisa 5 „Karjatamise käigus karjamaale, liikumisteedele jm sattuvate väljaheidete keskmine kogus ja toiteelementide sisaldus loomade perioodilisel karjatamisel lisas 4 nimetatud pikkusega karjatamisperioodi korral“ -

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa5.pdf

Lisa 6 „Eri tüüpi sõnnikus sisalduv taimedele omastatav lämmastik, fosfor ja kaalium loomade aastaringse laudaspidamise korral“ - https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa6.pdf

Lisa 7 „Karjamaale, liikumisteedele jms sattuvate väljaheidete taimedele omastatav lämmastik, fosfor ja kaalium“ - https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa7.pdf

Lisa 8 „Sõnnikuhoidla miinimummaht ja keskmised arvestuslikud näitajad sõnnikuhoidla miinimummahu arvutamiseks“ - https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa8.pdf

Lisa 9 „Loomade loomühikuteks ümberarvutamise koefitsiendid lähtuvalt loomade väljaheidetes (pärast säilitusperioodi lõppu) sisalduva lämmastiku kogusest“ -

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1160/7201/4008/PM_m71_lisa9.pdf

NB!

Sõnnikuhoidla mahu arvutamisel kasutage alati ettevõtte (farmi) aasta keskmist loomade arvu loomarühmade lõikes või lähtuge loomakohtade arvust:

- Momendi olukord ei iseloomusta sageli tegelikku aasta keskmist loomade arvu, eriti loomarühmade osas, kelle vastavas rühmas viibimise aeg on lühem kui üks aasta.
- On välditud segadus loomade arvuga, kelle vastavas vanusegrupis viibimise aeg on lühem kui 1 aasta (vasikad), või kes liiguvad aasta jooksul ühest vanusegrupist teise (vasikad – mullikad).
- On välditud segadus loomade arvuga, kelle staatus perioodiliselt muutub (piimalehm – kinnislehm).
- Saab kasutada vahetult määruse lisades toodud näitajaid.
- Loomakohtade arvu kasutades saate maksimaalse sõnnikuhoidla mahu vajaduse.
- **Tuleb teada mõningaid loomakasvatuse põhitõdesid, mida määrusesse lisada ei ole otstarbekas.**
- **Mida rohkem on infot pidamistehnoloogia ja ehitiste kohta, seda täpsemini saab sõnnikuhoidla(te) mahtu kalkuleerida.**

Näited (1)

Ettevõtte on lihaveiste kari - 100 pead. Karjas on **30 vasikat (0-6 kuud), 30 ammlehma, 30 noorloomad 6-12 kuud ja 9 noorveist üle 12 kuu**. Kari on karjamaal, talvel toimub söötmine söödaplatsil.

- Statsionaarne loomapidamishoone puudub
- Allapanu kasutatakse perioodiliselt (eeldatavasti) külmal aastaajal (4 kuud)
- Sõnnikut kogutakse perioodiliselt (eeldatavasti) külmal aastaajal söödaplatsilt (4 kuud). Juhul kui seda tehakse, siis oleks vajalik vastav (sügavallapanusõnniku) ladustamise koht.

Sõnniku kogused aastas:

	Loomade arv	Väljaheidete produktsioon t/aastas	Väljaheidet, mis satuvad karjamaale, t/aasta	Ladustatav tahesõnnik t/4 kuud	m ³	Märkused
Ammlehmad	30	249	204	40		Ka talveperioodil on loomad suurema osa ajast väljas. Lisa 1 (väljaheidete kogus karjamaale soojal aastaajal, 8 kuud); Lisa 5 (väljaheidete kogus karjamaale külmal aastaajal, 4kuud) Lisa 4 (tahesõnnik hoidlas, 4 kuud)
Vasikad (0-6 kuud)	30	78	56	24		
Noorloomad (6-12 kuud)	30	342	265	78		
Noorveised üle (12 kuu)	9	103	80	23		
KOKKU		772	605	165	220	

Näited (2)

Ettevõttes on 200 lüpsilehma – peetakse aastaringsest laudas, 80 noorloomad 6-24 kuud (need loomad on 5 kuud karjamaal), 30 vasikat käivad karjamaal 8 tundi päevas.

- Lüpsikarja laudas vedelsõnniku tehnoloogia
- Noorloomad karjamaal 5 kuud (24/7)
- Vasikad karjamaal 5 kuud (8 h päevas)
- Noorkarja laudas tahesõnniku tehnoloogia.

Sõnniku kogused aastas (lisade tabelite põhjal):

	Loomade arv	Väljaheited, mis satuvad karjamaale t/aasta	Ladustatav sõnnik t/aasta	m ³ /8 kuud	Märkused
Lehmad	200		4940	3300	Lisa 8 (vedelsõnnik hoidlasse)
Vasikad (0-6 kuud); 5 kuud karjamaal, 8 h päevas	30	12	72	64	Lisa 4 (tahesõnnik hoidlasse), Lisa 5 (väljaheited karjamaale), Lisa 8 tabel 3 (tahesõnniku mahumass).
Noorloomad (6-24 kuud); 5 kuud karjamaal 24/7	80	380	541	480	Lisa 1 (väljaheited karjamaale; ei saa kasutada Lisa 5 näitajaid), Lisa 3 (tahesõnnik hoidlasse), Lisa 8 tabel 3 (tahesõnniku mahumass)
KOKKU		392			
		Vedelsõnnik	4940	3300	
		Tahesõnnik	613	544	

Näited (3)

Ettevõttes on 50 lüpsilehma, kes käivad karjamaal 5 kuud, lüpsi ajal on laudas. Samas noorkari, 40 pead (vanus 6-12 kuud) on 5 kuud karjamaal.

- *Laudas tahesõnniku tehnoloogia*
- *Noorloomad karjamaal 5 kuud (24/7)*

Sõnniku kogused aastas:

	Loomade arv	Väljaheited, mis satuvad karjamaale t/aasta	Ladustatav tahesõnnik t/aasta	m ³ /8 kuud	Märkused
Lehmad, 5 kuud karjamaal (laudas lüpsi ajal)	50	477	636	564	Lisa 1 (väljaheited karjamaale; ei saa kasutada Lisa 5 näitajaid), Lisa 3 (tahesõnnik hoidlasse), Lisa 8 tabel 3 (tahesõnniku mahumass)
Noorloomad (6-12 kuud); 5 kuud karjamaal 24/7	40	190	271	240	Lisa 1 (väljaheited karjamaale; ei saa kasutada Lisa 5 näitajaid), Lisa 3 (tahesõnnik hoidlasse), Lisa 8 tabel 3 (tahesõnniku mahumass)
KOKKU		667			
		Tahesõnnik	907	804	